

หัวข้อวิจัย	รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต
ผู้วิจัย	นางศิวพร คล้ายแจ็ก
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสามารถพัฒนาองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยการสอนให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง (2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต (3) พัฒนาแผนการสอนและชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต (4) ประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต (5) หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต (6) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต (7) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ลาดหญ้า กาญจนบุรี ที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต และ (8) ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ (1) ข้อสอบก่อนเรียน-หลังเรียน (2) แบบประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรม โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมินจำนวน 7 คน แบบประเมินคุณภาพสื่อสร้างสรรค์โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมินจำนวน 7 คน (3) แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของนักเรียน และ (4) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบฯ โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมินจำนวน 7 คน และการทดลองใช้ชุดกิจกรรม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการทดลองเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนเทพศิรินทร์ลาดหญ้า กาญจนบุรี ที่เรียนรายวิชาการตัดต่อวิดีโอ รหัสวิชา ง33223 จำนวน 50 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ ความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และ

ความเหมาะสมของรูปแบบฯ และการทดสอบค่าที (t-Test Dependent) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน-หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสามารถพัฒนาองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยการสอนให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง สามารถจำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1) ปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียน พบว่า 1) จำนวนเวลาที่ใช้ในการเรียนมีอยู่จำกัด ขณะที่เนื้อหาของวิชามีมาก 2) สภาพรายวิชา เนื่องจากเนื้อหาวิชาเป็นเรื่องของการฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะความรู้ และกระบวนการในการทำงาน นักเรียนต้องอาศัยการทบทวนความรู้และการลงมือปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ และ 3) เนื้อหาสาระในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก ทำให้เกิดปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากำหนดสาระการเรียนรู้และผลการเรียนที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรเน้นการวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

1.2) ปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอน พบว่า 1) ครูมีหน้าที่รับผิดชอบและมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากเกินไปทำให้เวลาสอนไม่เพียงพอ และ 2) ครูผู้สอนขาดการศึกษาความรู้เพิ่มเติมในด้านการพัฒนาเทคนิควิธีการสอน การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระ และกระบวนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ในตนเองในระยะยาว

1.3) ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน พบว่า 1) ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ปัญหาความรู้พื้นฐาน 3) ปัญหาความพร้อมด้านเครื่องมือ และ 4) ปัญหาด้านความหลากหลายของสื่อ

1.4) ปัญหาที่เกิดจากการเลือกใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน พบว่า สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบันทั้งในรูปแบบหนังสือเรียน และสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ ยังไม่มีการรวบรวมให้เกิดการลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน หรือมีเนื้อหาและรูปแบบไม่ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และรูปแบบการวัดและประเมินผลก็ไม่ตรงกับตัวชี้วัดที่กำหนดในหลักสูตร อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต เรียกว่า Blended Learning 3 CPR Based-On 7Es Learning Cycle Model ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ขั้นตรวจสอบความรู้เดิม (Elicitation) 2) ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement Phase) 3) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration Phase) 4) ขั้นอธิบาย (Explanation Phase) 5) ขั้นขยายความคิด (Expansion Phase) 6) ขั้นประเมินผล (Evaluation Phase) และ 7) ขั้นนำความรู้ไปใช้ (Extension Phase)

3) การพัฒนาแผนการสอนและชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต พบว่า ประกอบด้วย 4 ชุดกิจกรรม ได้แก่ (1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง จุดประกายขยายความคิด (2) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง เข้มทิศแห่งการสร้างสรรค์ (3) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง สื่อสัมพันธ์เพิ่มพูนพลัง และ (4) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง คนเบื้องหลังสร้างความหวังให้คนเบื้องหน้า โดยในแต่ละชุดการเรียนรู้ประกอบด้วย 1) ทฤษฎีการสอนในชุดกิจกรรม 2) ผังมโนทัศน์การจัดกิจกรรม 3) คำชี้แจงสำหรับครู 4) บทบาทของครู 5) ผลการเรียนรู้ / จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) แบบทดสอบก่อนเรียน พร้อมเฉลย 7) วิดีทัศน์เรื่อง จุดประกายขยายความคิด 8) ใบความรู้ เรื่อง จุดประกายขยายความคิด 9) ใบความรู้เพิ่มเติมแนวการเขียนแผนภาพความคิด (Mind Mapping) 10) แบบฝึกปฏิบัติหน่วยที่ 11) แบบทดสอบหลังเรียน พร้อมเฉลย 12) แบบประเมินชิ้นงานแผนที่ความคิด (Mind Mapping) 13) แบบบันทึกผลการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และ 14) แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน

4) ผลประเมินคุณภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต พบว่า ภาพรวมมีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.67 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด

5) ผลการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้มีประสิทธิภาพที่ 90.19/83.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดย (1) หน่วยที่ 1 เรื่อง จุดประกายขยายความคิด มีประสิทธิภาพที่ 80.20/83.45 (2) หน่วยที่ 2 เรื่อง เข้มทิศแห่งการสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพที่ 93.92/81.37 (3) หน่วยที่ 3 เรื่อง เทคนิคการถ่ายภาพและวิดีโอ มีประสิทธิภาพที่ 95.12/82.55 และ (4) หน่วยที่ 4 เรื่อง คนเบื้องหลัง-สร้างความหวังให้คนเบื้องหน้า มีประสิทธิภาพที่ 84.60/85.59

6) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในภาพรวมและรายหน่วย

7) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน โรงเรียนเทพศิรินทร์ลาดหญ้า กาญจนบุรี ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิตตามรูปแบบ

การจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสานตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์
ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.53

8) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสาน
ตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต พบว่า

องค์ประกอบด้านแนวคิดทฤษฎี พบว่า (1) ทฤษฎี 7E Learning Cycle มีความเหมาะสม
อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.73 (2) ทฤษฎีการเรียนรู้ฐานประสบการณ์ (Phenomenon-based
Learning) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.69 (3) แนวคิดกระบวนการเรียนรู้
3CPR มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.67 (4) แนวคิดฐานประสบการณ์ชีวิต
(เนื้อหาการสอน) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71 (5) แนวคิดชุดกิจกรรมการ
เรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.73 และ (6) แนวคิดการผลิตสื่อสร้างสรรค์
มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.66

องค์ประกอบของกระบวนการของ Blended Learning 3 CPR Based-On 7E Learning
Cycle Model พบว่า (1) ขั้นตรวจสอบความรู้เดิม (Elicitation) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.67 (2) ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement Phase) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.62 (3) ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration Phase) มีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71 (4) ขั้นอธิบาย (Explanation Phase) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.79 (5) ขั้นขยายความคิด (Expansion Phase) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.64 (6) ขั้นประเมินผล (Evaluation Phase) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71 และ (7) ขั้นนำความรู้ไปใช้ (Extension Phase) มีความเหมาะสมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71

การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3CPR แบบผสมผสาน
ตามวัฏจักรการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อสร้างสรรค์ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต พบว่า
(1) ขั้นเตรียมการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.86 (2) ขั้นสอน มีความ
เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.86 (3) ขั้นหลังสอน ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
มีค่าเฉลี่ย 4.71 (4) บทบาทของครู ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้, การเรียนรู้แบบผสมผสาน, วัฏจักรการเรียนรู้,
3CPR, ชุดกิจกรรมการเรียนรู้, สื่อสร้างสรรค์, ฐานประสบการณ์แห่งชีวิต